
RAADSINFORMATIEBRIEF

ZAAKNUMMER : 07432024126193

AAN : de raad, t.a.v. commissie Ruimte

VAN : College van B&W
Namens deze: : Wethouder J.P.E. Bankers

DATUM : 25 augustus 2026

ONDERWERP : Raadsinformatiebrief beleidsproces Omgevingswet

Samenvatting

Wij informeren u via deze raadsinformatiebrief over de manier waarop beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving in de komende bestuursperiode wordt vastgesteld en verwerkt in de omgevingsvisie. Hierbij maken we een doorkijk naar het coalitieakkoord 2026-2030 en naar de ambitie die hierin is opgenomen om tijdens deze bestuursperiode tot een nieuwe Toekomstagenda Asten 2040 te komen.

Inleiding

Sinds de komst van de Omgevingswet is het instrumentarium voor beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving veranderd. Gemeenten werken voortaan met 1 omgevingsvisie, programma's en 1 omgevingsplan. Het rijk heeft een overgangsperiode ingesteld (tot 1 januari 2032) om gemeenten de tijd te geven een omgevingsvisie vast te stellen, tot een gebiedsdekkend omgevingsplan nieuwe stijl te komen en verordeningen en beleid over te hevelen naar het nieuwe instrumentarium.

In de bijlage "Overzicht instrumentarium Omgevingswet" staat een globale weergave van de instrumenten. Om gemeentelijke doelen daadwerkelijk te realiseren is het zaak deze instrumenten goed in te zetten. Te beginnen bij de abstractere documenten (omgevingsvisie, programma's: de bovenkant van de trechter), vervolgens te borgen via regels (omgevingsplan), vergunningverlening en toezicht/handhaving.

Asten heeft al vroeg voldaan aan de plicht een omgevingsvisie vast te stellen (2021). Ook waren we één van de eerste gemeenten die experimenteerden met het instrument programma en met publicaties op het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Een prestatie om trots op te zijn, maar aan de andere kant werd duidelijk dat dit niet meteen goed gaat. De praktische toepassing van deze instrumenten en de inbedding in de organisatie en in de besluitvorming is een zoektocht. Dit geldt voor veel gemeenten (niet alleen Asten), blijkt uit de terugkoppeling die wij hierover krijgen vanuit de VNG.

Ook de raad heeft vragen gesteld over haar rol, de status van beleidstukken en het proces van beleids- en besluitvorming. Bij de themabijeenkomst van 25 juni 2025 over de beleidscyclus Omgevingswet is gevraagd om duidelijkheid: welk proces wordt doorlopen bij het opstellen van beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving? Volstaat de omgevingsvisie uit 2021 nog? Hoe wordt hier in de komende bestuursperiode (2026-2030) mee omgegaan? Naar aanleiding hiervan is samen met de raads werkgroep Omgevingswet een beleidsproces Omgevingswet uitgewerkt (zie bijlage "Verslag bijeenkomst raads werkgroep Omgevingswet 29 januari 2026").

In deze raadsinformatiebrief leest u hoe hier verder vervolg aan wordt gegeven. Over de andere onderwerpen die bij deze werkgroep zijn besproken (omgevingsplan, adviesrecht) wordt u later geïnformeerd.

Beleidsproces

Met de werkgroep is een beleidsproces besproken (zie bijlage "Procesvoorstel vaststellen beleid onder de Omgevingswet"). Kern is dat, bij het nieuw opstellen of vernieuwen van ruimtelijk beleid, vooraf een procesvoorstel wordt opgesteld, waarbij ook wordt gekeken welke variant voor het wijzigen van de omgevingsvisie of het eventueel vaststellen van een programma het best toegepast kan worden. Dit hangt af van de aard/onderwerp van het betreffende beleid.

De werkgroep heeft de verantwoordelijkheid voor een zorgvuldig beleidsproces bij het college neergelegd. Uitgangspunt is dat de raad tijdig wordt geïnformeerd en duidelijkheid krijgt over haar rol en de te nemen besluiten. Vragen en inzichten hierover kunnen op deze wijze tijdig via de commissie Ruimte gedeeld worden.

Hoe verder:

Dit beleidsproces is voortaan uitgangspunt bij het voorbereiden en vaststellen van nieuw of te vernieuwen ruimtelijk beleid. Ook lopende trajecten (zoals voor toerisme en recreatie of voor bebouwingsconcentraties) worden waar mogelijk volgens deze werkwijze ingericht. Omdat dit lopende trajecten zijn zal het beleidsproces minder eenduidig kunnen worden toegepast dan bij het voorbereiden van geheel nieuw beleid.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is het instrument waarin de hoofdlijnen van beleid voor de fysieke leefomgeving samenkomen (wat zijn onze opgaven, wat willen we behouden, wat willen we ontwikkelen). Het is voor de raad belangrijk een actuele omgevingsvisie te hebben om de controlerende en kaderstellende rol goed te kunnen uitvoeren.

Bij het opstellen van de omgevingsvisie Asten is gekozen voor een overzichtelijk webdocument, met een uitnodigend in plaats van sturend karakter, in de geest van de Omgevingswet. Geldend beleid is aan de omgevingsvisie gekoppeld, als nadere uitwerking en toelichting op de hoofdlijn van beleid die in de visie staat. We hebben nu enkele jaren gewerkt met de omgevingsvisie. De omgevingsvisie kent sterke kanten

(toegankelijk; op hoofdlijnen; uitnodigend), maar ook kanttekeningen (karakter en gebiedsindeling abstract; doorwerking naar programma's nog niet optimaal, waardoor de lijst van geldend beleid/bijlagen lang blijft; actueel houden is aandachtspunt).

De werkgroep heeft aangegeven dat de huidige omgevingsvisie voorlopig het centrale beleidsdocument kan blijven, mits deze actueel wordt gehouden (dynamisch sturingsdocument zoals beoogd was bij vaststelling).

Hoe verder:

Om de omgevingsvisie actueel te houden wordt het volgende voorgesteld:

1. Bestaand beleid consolideren (2027).
 - Beleid dat tussen 2021 en 2026 is vastgesteld wordt in de omgevingsvisie verwerkt (hoofdlijn van beleid toevoegen in de tekst en/of het juiste geldend beleid wordt als bijlage aan de visie toegevoegd).
 - Denk aan het programma groen, de centrumvisie, het beleid huisvesting arbeidsmigranten of het beeldkwaliteitsplan centrum.
 - Oude stukken worden ingetrokken (aantal beleidsstukken terugdringen, beleidshuis opgeruimd houden: initiatiefnemers, plantoetsers en Toezicht/Handhaving hebben hier baat bij).
 - Wij bereiden hiertoe 1 of meer wijzigingsbesluiten omgevingsvisie voor u voor ("veegbesluiten").
 - Participatie is wettelijk verplicht, maar kan beperkt gehouden worden, omdat al is geparticipeerd bij de beleidstrajecten zelf.
2. Lopend beleid inpassen (2027-2028).
 - Beleid dat momenteel wordt ontwikkeld (zoals de visie bebouwingsconcentraties, de visie toerisme en recreatie of het speelruimtebeleidsplan) wordt opgenomen in de omgevingsvisie en waar nodig wordt een programma opgesteld.
 - Wij bereiden per onderwerp een procesvoorstel voor en geven aan hoe de besluitvorming plaatsvindt en in welke omgevingswetinstrumenten het beleid wordt ingepast. Omdat het lopende trajecten zijn is dit niet altijd eenduidig.
 - Participatie is verplicht en is in sommige gevallen al geheel of gedeeltelijk doorlopen.
 - Oude stukken worden ingetrokken om ons beleidshuis opgeruimd te houden en het aantal beleidsstukken terug te dringen.
3. Nieuw beleid afstemmen met toekomstige koers (planning nog niet bekend).
 - Voor nieuwe beleidsdoelen (bijvoorbeeld uit ons coalitieakkoord 2026-2030 of de nog op te stellen Toekomstagenda Asten 2040) moet bekeken worden hoe ze kunnen landen in de Omgevingswetinstrumenten.
 - Voorgesteld wordt om te kijken of de omgevingsvisie, in samenhang met het coalitieakkoord en de Toekomstagenda Asten 2040, vernieuwd kan worden (denk aan andere gebiedsindeling, andere thema's of ander abstractieniveau);
 - Hierbij wordt ook onderzocht of ons beleid beter kan worden gebundeld in een beperkt aantal integrale programma's. Dit maakt ons beleidshuis

overzichtelijker, dringt het aantal sectorale stukken verder terug en versterkt het opgavegericht denken en werken.

- Als snelle besluitvorming en uitvoering van beleid nodig is dan kunnen nieuwe beleidsdoelen tussentijds worden verwerkt op de manier die beschreven is onder 2.

Vervolg

Bovenstaande gaat niet vanzelf. Om dit goed te organiseren wordt een projectplan of -opdracht opgesteld. Dit zorgt voor sturing en voor het vrijmaken van capaciteit. Doel is te komen tot een soepel en efficiënt beleidsproces Omgevingswet, minder losse beleidsdocumenten en een actuele omgevingsvisie als centraal sturingsdocument. Ook wordt hiermee de samenwerking tussen college en raad verbeterd. Bovendien wordt de transparantie voor inwoners vergroot en de werkdruk bij de organisatie verminderd door het goed inrichten van de Omgevingswetinstrumenten.

Communicatie/Vitale democratie

Het organiseren van het beleidsproces of het goed inrichten van de Omgevingswetinstrumenten is vooral een intern traject. Externe communicatie of participatie is hiervoor niet nodig.

Als er een nieuwe werkgroep Omgevingswet wordt ingesteld kan hier de voortgang worden besproken. Inhoudelijke afstemming en voorbereiding van besluitvorming blijft via de commissie Ruimte verlopen (BOB-besluitvormingsmodel, toepassen dynamische termijnkalender).

Bijlagen

1.	Verslag raads werkgroep Omgevingswet (29 januari 2026)	2024297193
2.	Overzicht instrumentarium Omgevingswet (25 augustus 2026)	2024298195
3.	Procesvoorstel vaststellen beleid onder Omgevingswet (13 januari 2026)	2024297192